

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik, dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMACINA. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inserati (oglasi): Trikrat razdeljena petit vrsta 24 v, cela stran 60 K. — Pri večkratnem oglašanju znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v pritličju.

Štev. 13.

V Ljubljani, dne 7. junija 1913.

Leto I.

Balkanski zapletljaji.

Rovarije trojnega sporazuma proti naši državi. — Spor med Srbi in Bolgari.

Vedno in vedno skuša trojni sporazum (tripel-ententa) namere avstrijske politike preprečiti in že itak na zelo skromno mero skrčene zahteve monarhije obrezuspešiti. Tako se poskuša tudi sedaj, ko so se z velikimi težavami določile severovzhodne meje Albanije in se je priznal princip samostojnosti Albanije, nova poteza, ki bi napravila večjidel vse te dogovore iluzorne. Za sedaj se hoče omejiti na to, da se Albaniji da evropski generalni komisar, ki bi, kolikor možno, s sedanjimi sredstvi upravljal deželo in proučeval reforme. Najbrže, ker se je ta sestav reform tudi v Macedoniji sijajno obnesel. Splošno razumljivo rečeno, ne pomenja ta načrt nič drugega, kakor trajno vzdrževanje sedanjega nevzdržljivega položaja v Albaniji. Ta nesrečna dežela naj po želji trojnega sporazuma ne doseže nobenega miru, namenoma naj se ustvari novo središče nemirov in trajnih bojev. Alba-

niji se namreč hoče odvzeti vsaka možnost notranje utrditve, anarhiji pa naj se odpro vrata na stežaj, samo da se dokaže, da taka Albanija nima življenske moči in je torej — nestvor, katerega se mora vendar enkrat le razdeliti med Črno goro, Srbijo in Grško. Ta načrt pa je le preprozoren in monarhija bo znala tudi to spletko zavrniti.

Nasprotstva med Srbijo in Bolgarijo postajajo vedno ostrejša, tako da se vsak dan sliši o nesoglasjih med Srbi in Bolgari. Le s težavo se namreč doseže, da vojaki, ki so skupno šli v boj rešit macedonske kristjane, na prav nekrščanski način ne napadajo pripadnike tekmujoče narodnosti. Enkrat se sliši o srbskih grozovitostih, katere morajo trpeti bolgarski kmetje, ker se kljub najobčutnejšim dokazom ne dajo spreobrniti k srbski narodnosti, drugič zopet o grških, ki počenjajo enaka junaštva pri svojih bolgarskih zaveznikih. Tako si stoje čete zaveznikov v komaj zadrževanem srdcu nasproti, tako da tudi nevtralni pas ne zadošča, da bi se zabranili krvavi spopadi grških oddelkov. Tako se maščuje umirajoča Turčija: da je provzročila razdvoj med zavezniki, tako da se ti svojih zmag in uspehov le ne morejo preveč veseliti.

Podlistek.

Milka.

Konec.

Inspekcijski oficir je vstopil.

„Za vraga, prekrasno!“ Prizor mu je za hip zaprl usta.

Hrovat in Kranjec sta ležala ob mizi, Tomiček je pa stal na mizi v kolikor mogoče vojaški pozituri in kričal: „Gospod poročnik, javljam se pokorno v službi kot dnevni korporal.“

Poročnik je odprl usta. „Ah, tako, tako. Kolosalno; na, tu se pa že vse neha.“

Janez in Hrovat sta stala tesno drug ob drugem in suvala eden drugega, naj se javi. Poročnik se jima je je približal. „In vidva?“

Janez je zbral vso svojo nesramnost in dejal: „Gospod poročnik, javljam pokorno, mi prenočujemo tu, ker ni drugih sob na razpolago.“

Poročnik je iskal besed. „In dnevni korporal? Vi gotovo opravljate službo vrh mize?“ Uničujoč pogled je oplazil Tomička, ki se je pa v svoji pijanosti le predrzno smejal in odgovoril: „Da, gospod poročnik.“

Poročnik je poskočil. Tomiček pa je neženirano nadaljeval: „Javljam pokorno, gospod poročnik, šel sem pregledat vse ubikacije in ker je tu še gorela luč po retreti, hotel sem jo po predpisih ravno ugasniti.“

„Banda,“ se je jezil, težko sopeč, poročnik: „Kaj pa ti litri? Kdo je pil tu?“

„Mi ne, je menil Hrovat, midva sva že spala. Če je pa kdo drugi, pa ne veva.“

Poročnik je takoj uganil, da tu ni vse v redu. Hotel pa je ujeti vse tičke skupaj in odšel, ne da bi proti splošnemu pričakovanju grozil z raportom in drugimi ljubeznivostmi.

Ko je poročnik odšel, so se naši junaki molče spogledali.

„Malheur“, je menil eden, „sakra“, se je navdušil drugi, „nadaljujmo“, je dejal tretji in v kratkem je sedela družba v glasnem smehu zopet skupaj. Iz kuhinje so boječe prilezli, Šuster jo je primahal iz sobe, v kateri je konstatiral, da spijo v nji kuharice, končno sta prišla še dva, ki sta skočila skozi kuhinjsko okno na vrt, kar se je dalo spoznati na zadnjem delu njihovih hlač.

Seveda so slavili junaštvo Hrovata, Kranjca in Tomička, dokler ni eden pojasnil, da je to obstajalo v preobilo zavzitem rizlingu, ki jih je prikoval na sobo.

Vendar bi pa bilo napačno, če bi Avstrija postala trajno odtujenje balkanskih držav v svoj politični račun. Najsi že bo, da sedanji položaj dobi še ostrejšo obliko in se preje ali pozneje konča s krvavim konfliktom, najsi bo, da pride še enkrat do obračuna med Srbi in Bolgari — vse to lahko sicer tvorbo balkanske zveze otežkoča in zavlačuje, preprečilo za večne čase jo pa ne bo. Preveč stvari namreč sili k taki zvezi. Gospodarski in vojaški interesi bodo končno sovražne brate vendar združili in oni tretji, ki bo to delo dobrega moža, čeprav v svojem lastnem skrajno egoističnem zmislu prevzel, je že na delu. Tripelententa bo vse poskusila, da zverži balkanske države — saj pomeni vendar združena balkanska zveza velikanski priprstek k moči tripelentente. Ta ima na razpolago tudi sredstva izredne prepričevalne moči, ki bodo nasprotstva Balkancev počasi opilila. Posojilo balkanskim državam bo dal le London ali Paris in to bo znala tripelententa izrabiti, da dobi balkanske države popolnoma v roke. Na pariškem ali londonskem denarnem trgu se bodo našli in tam se bodo stisnjene pesti, prisiljene z zvenečimi argumenti, počasi odprle in si s časom, tudi če bi prej prišlo do resnejših zapletljajev, prijateljsko združile.

Iz seje deželnega odbora z dne 31. majnika 1913.

Deželni zvezi za otroško varstvo se predlaga, da naj dobi mesto v predsedstvu te zveze tudi zastopnik kmečkih županov.

Zavrnete se obe pritožbi Josipa Zupana proti sklepu občinskega odbora v Kranjski gori radi nprave postajališča Gozd-Martuljek.

Pobiranje z draviliške takse v Toplicah se dovoli za čas, dokler bo trajalo gerentstvo, zdraviliški komisiji.

Deželni vladi se priporoči razpust občinskega odbora Spodnji Log pri Kočevju. Za gerenta se pred-

Kljub najboljši volji in številnim „eksom“ na Milko in srečo v nesreči pa niso pozabili postaviti k oknu straže, ki naj bi pazila, če se še približa inspekcijski častnik. Da straža ni bila zastopljena, so ji preskrbeli poseben liter krepčila.

Tomiček pa, ki je prestal največjo nevarnost, je bil predmet živahne konverzacije in smeha. Hrabrost, katere se je pa zavedal šele pozneje, je proslavljal s posebnim litrom „najboljšega“, ki ga je pa končno resnično vrgel pod mizo, kjer je mirno obležal.

Naglas in Šuster, katerima je bila Milka še vedno v mislih, sta delala načrt, kako aranžirati, da bo Milka ostala v njuni družbi. (Na tihem si je vsak želel iznebiti se še zadnjega konkurenta, kakor jim je vino pomagalo pri drugih.) Oba sta bila edina v tem, da jima Milka ne sme uiti v svojo sobo in čakala sta ugodne prilike, da izpeljeta, kar sta sklenila. Ostali so postajali vedno živahnejši. Čehu Krupički je prišlo na misel, naj bi peli znano češko pesem z onim prelepim „tijaja“-refrenom. Seveda je bilo to z navdušenjem sprejeto. Vsi so si podali roke, zlezli z največjo težavo na stole in kričali, zibaje se na desno in levo, svoj „tijaja, tijaja“. Tudi straža se je zibala in opazovala neprestano cesto proti stacijski straži, rezidenci inspekcije.

laga župan novega občinskega odbora, za prisednike pa občinski svetovalci novoizvoljenega občinskega odbora.

Obrtno-nadaljevalni šoli v Metliki se dovoli 900 kron podpore, ker je zadostila pogojem deželnega odbora.

Od strani županstev se je deželnemu odboru naznanilo, da prva češka zavarovalna družba išče zavarovancev z nekim cirkularjem, v katerem trdi, da nalaga ali namerava svoje denarje nalagati na slovanskem jugu. Dotičnim županstvom se naznani, da po vednosti deželnega odbora ta zavarovalna družba nima svojih denarjev naloženih niti v nepremičninah na Kranjskem, niti v deželnih papirjih.

Občini Šturije se dovoli za napeljavo javne električne razsvetljave uporaba občinskih potov do preklica.

Predarlski deželni odbor naznanja, da se pridruži akciji kranjskega deželnega odbora glede državnega zakona o električnih daljnovodih.

Zgradba železobetonskega mostu na okrajni cesti Kranj-Bobovek se odda tvrdki Rella in nečak.

Za sekundarija v deželni bolnici se imenuje doktor Rado Pesjak.

Deželni odbornik grof Barbo je v svoji lastnosti kot najstarejši deželni odbornik v imenu vsega deželnega odbora izrekel najiskrenejšo čestitke povodom petdesetletnice rojstva deželnemu glavarju dr. Iv. Šusteršiču.

Preliminarni mir podpisan.

Preliminarni mir med Turčijo in balkanskimi državami se je dne 30. maja 1913 v Londonu podpisal. Od evropskega ozemlja ostane turškemu cesarstvu le Carigrad z neposrednim okolišem, polotok Gallipoli z nekaterimi otoki v varstvo Dardanel in Bospora,

Naenkrat se odpro vrata in sredi sobe stoji na mah inspekcijski častnik, ki je prišel skrivoma črez dvorišče.

Šele ko je zatulil: „Aha, strele, torej je le res“, je petje prestalo. Hrovat in Kranjec sta se strahu prevrgla s stolov, žal, ravno pred poročnika.

Ta je majal z glavo, nato pa zaklical: „pozor“. Ko je vse stalo, si je vse ogledal in zapisal imena z ukazom, naj se javijo pri raportu, kjer jim garantuje zapor, da bodo pomnili. Vse je bilo tiho, kakor v grobu, kar vstopi v sobo, smeje se, Milka.

Takoj je uganila situacijo.

„Gospod poročnik,“ je pričela, „oprostite jim, saj so zares junaki, da po celodnevni marših ne izgube niti moči, niti dobre volje. Gospod poročnik, prosim Vas najlepše zanje.“

Poročnik se je ozrl jezno, nato pa z nasmehom na Milko, ki je stala tako nedolžno in poredno obenem, in premišljeval, kaj naj napravi.

Nato pa je dal Milki roko, rekoč: „Gospodična, Vam naj se zahvalijo, da bodo odšli za sedaj brez

oziroma glavnega mesta in Anatolije, kamor se sedaj premakne težišče Turčije. Vsled odločnega nastopa Bolgarije in energične izjave sir Greya so se le ostali zavezniki, zlasti pa Srbija in Grška, ki sta pogajanja v Londonu hoteli zavlačevati, morali odločiti, da podpišejo preliminarni mir, ker bi inace Bolgarija in Turčija, ne oziraje se na druge balkanske države, to sami storili.

Albanija.

Albanska korespondenca poroča iz Skadra: Tekom tega tedna bodo po ukazih iz Carigrada odšli iz mesta turški elementi. 800 do 900 rekonvalescentov bodo na dveh italijanskih trgovinskih parnikih, rod-bine turških častnikov in uradnikov, tudi kakih 800 oseb, pa na dveh avstrijskih trgovskih parnikih prepeljali v Smyrno. Vkrcaje teh oseb bo do sobote končano, ker morajo do tega časa tudi Črnogorci zapustiti okolico Skadra v okrožju desetih kilometrov, tedaj upajo, da bodo do tega časa turški in črnogorski elementi zapustili mesto in da bo nato admiralski svet imenoval albanske oblasti.

Iz Drača poročajo, da sta v ondotnem pristanišču zasidrani avstrijska križarka „Aspern“ in italijanska križarka „Francesco Feruccio“, da varujeta prebivalstvo pred četami Esad paše in Džavid paše. Provizorična vlada je sklenila, da sestavi elitno vojaško stotnijo, ki naj tvori gardo bodočega albanskega vladarja.

Dne 5. maja je črnogorski ministrski predsednik general Vukotič sprejel malisorsko deputacijo Hotijev. Deputacija je zahtevala v imenu svojega plemena, naj se združi s Črno goro. Ministrski predsednik je izjavil, da so vsa vprašanja glede Albanije in glede omejitve v rokah velevlasti, ki bodo o tem odločevale. Dosedaj še ni ničesar znanega, niti kakšna bo oblika vlade. Odločitev velevlasti bo merodajna. Vsled tega naj ostanejo Malisori mirni.

večjih sitnostij. Ukazujem pa, da takoj odidejo z menoj, kjer jim odkažem varno stanovanje.“

Gorki pogledi so zahvaljevali Milko za njeno pomoč.

Prostovoljci so vstopili v vrste. V tem pa se je predramil Tomiček in se pričel kobacati izpod mize. Da ga je Naglas sunil, češ naj ostane skrit, ni niti čutil ob naporu, postaviti se na noge.

V tem ga je zagledal poročnik: „Kaj pa je to? Dnevni korporal? O vi, vi, jaz ne vem kaj! Zopet v službi, kaj ne? No počakajte!“

Tomiček je hotel salutirati, pa je pozabil, da nima čepice. Ozrl se je brez besede ob mizo.

Ko se je poslovil od Milke, ki mu je očitno ugajala, je poročnik komandiral levo v bok in marš, na kar so zadnji pobrali Tomička, Kranjca in Hrovata in odkorakali na dvorišče. Ob skednju so se ustavili.

Poročnik je pokazal na lestvo, ki je vodila na seno, rekoč: „Tja gori vsi!“ Po mnogih nesrečah in težavnem transportu Tomička se je vsa družba zbrala na senu.

Spodaj pa je poročnik odstavil lestvo, da nihče ni mogel doli in ... sam odšel v gostilno.

Spor med Romunsko in Bolgarsko razrešen.

Pogajanja med Romunsko in Bolgarsko v zadevi odstopa Silistrije so končana. Po vsebini sklenjene pogodbe se odstopi Romunski Silistrija, ki ima tudi pravico v Makedoniji podpirati romunske cerkve in šole. Nadalje se dovoli Romunski, da svoje meje proti Bolgariji lahko utrdi, dočim Bolgarija tega proti Romuniji ne sme storiti. Edina obveznost, ki jo prevzame Romunska, je ta, da mora one prebivalce Silistrije, ki se hočejo iz sedaj romunskega mesta izseliti in se v Bolgariji naseliti, denarno odškodovati. Da se je ta zelo kočljiva zadeva za obe državi ugodno in hitro razrešila, za to gre edina hvala trozvezi, ki je energično posredovala. V ponedeljek se je vršil pod predsedstvom ministrskega predsednika Majorescu ministrski svet, na katerem so se posvetovali o modalitetah prevzetja Silistrije. Imenovali so člane treh komisij. Ena od teh komisij naj določi tri kilometre širok pas okoli Silistrije, druga komisija naj določi pas, v katerem Bolgarska nima pravice graditi trdnjav, tretja pa ima nalogo, določiti visokost denarne odškodnine za one prebivalce Silistrije, ki se hočejo izseliti iz mesta. V ministrskem svetu so govorili tudi o zadnjih vesteh o srbsko bolgarskem konfliktu in so se napravili tozadrevni sklepi o postopanju Romunske.

Lukacsevo ministrstvo demisioniralo.

V četrtek ob 11. uri dopoldne je sprejel cesar na Dunaju ogrskega ministrskega predsednika dr. Ladislava Lukacsa. Ta je podal vladarju demisijo (odstop) celotnega ministrstva, ki je bila sprejeta. Vladar je naročil dr. Lukacsu, da naj vodi vladne posle še nadalje toliko časa, da bo imenovano novo ministrstvo. — Kdo bo novi ministrski predsednik, se še ne more reči. V ospredju se nahaja pred vsemi sedanji predsednik ogrskega državnega zbora grof Štefan Tisza.

Naglas in Šuster sta zaklela unisono in obnemogla zrla na dvorišče. „Ti sakrament,“ je dejal Naglas, „to ti je strela. Zdaj gre pa poročnik sam k Milki“ in skakal je kakor ververica ob izhodu. Šuster je sedel poražen na kupu sena in stezal vrat proti gostilni. „Moj bog, moj bog“, je mrmral brez enerzije in se udajal samomorilnim mislim.

V tem je Naglas opazil luč v Milkini sobi. Res se je kmalu prikazala Milka in pri drugem oknu njena mama. Naglas in Šuster sta se oddahnila. „Torej je ni dobil!“

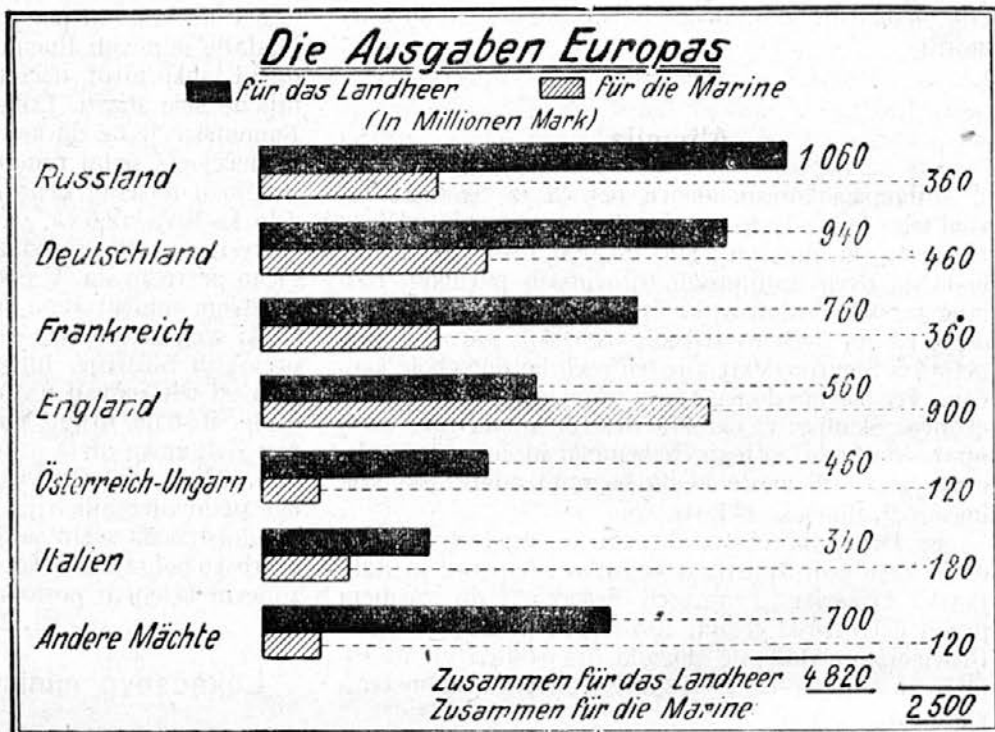
Milka je želela obema lahko noč in se oprostila daljšemu pogovoru z utrujenostjo.

Naslednje jutro so se prostovoljci zbudili s precejšnjim moralnim mačkom. Šele na ponovno obljubo poročnika, da jih nadalje ne kaznuje, so postali zopet stari dobrovoljci. Preden se je pa bataljon formiral k odhodu, so pa zapeli še Milki k slovesu. Hrovat pa je poklical Naglasa in Šusterja in jima vesel gratuliral, da so vsi trije dosegli enake uspehe.

Koliko stanejo vojne oprave v vsi Evropi. Avstrijska in ruska častniška deputacija v Berolinu.

Angleški človekoljub sir Maks Wächter je po podatkih, ki jih je dobil od angleškega vojnega in pomorskega ministrstva, sestavil vsote, katere izdajo evropske države letno v vojaške in mornarstvene svrhe. Za vojsko na suhem izda Rusija 1060 milijonov mark, Nemčija 940 milijonov mark, Francija 760 milijonov mark, Anglija 560 milijonov mark, Avstro-Ogrska 460 milijonov, Italija 340 milijonov mark, druge države 700 milijonov mark. Mornarice stanejo: na Angleškem 900 milijonov mark, na Nemškem 460 milijonov mark, na Francoskem 360 milijonov mark, na Ruskem 360 milijonov mark, v Italiji 180 milijonov mark, v avstro-ogrski državi 120 milijonov mark in v drugih državah 120 milijonov mark. Vojna bremena vse Evrope znašajo torej 7320 milijonov mark ali mesečno nad 600 milijonov mark.

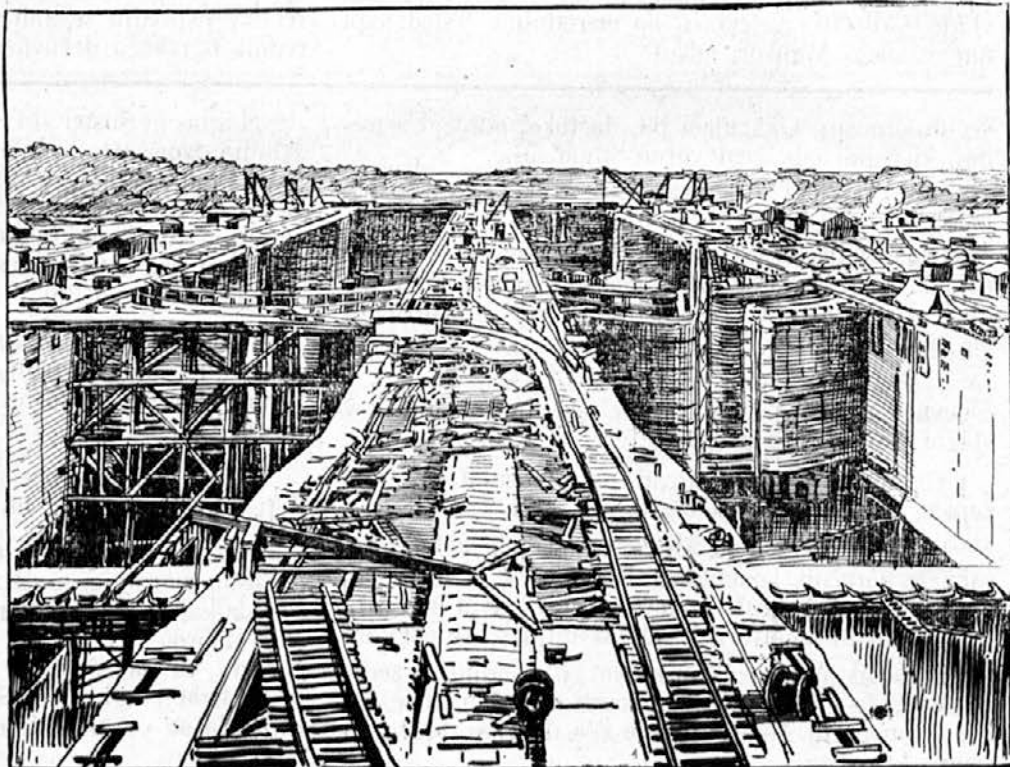
K obletnici vladanja nemškega cesarja Viljema I. sta dospeli v Berlin ena avstrijska in ena ruska

○ panamskem prekopu.

Zgradba panamskega prekopa, ki bo zvezal dva največja svetovna morja, kopne oblasti so že dale prekopati jez južno od Mirafloresa, ki je 10 kilometrov od mesta Panama oddaljen, in spustile vodo Tihega morja v prekop. Na obeh straneh prekopa so velikanske zatvorne naprave, in sicer pri Gatunu ob Atlantskem morju in pri Mirafloresu ob Tihem morju. Od atlantske strani se pelješ po enajst kilometrov dolgem, odprtem dovoznem prekopu do umetnega gatunskega jezera. Od tega jezera prideš preko Kordilijerskega gorovja k Petro-Miquel-zatvornici, od tod zopet po majhnem, niže ležečem jezeru skozi Miraflores-zatvornico k odprtemu prekopu, ki je okoli deset kilometrov dolg in se izteka v Tihomorje. Na naši sliki vidiš zgornjo Gatunsko zatvornico.

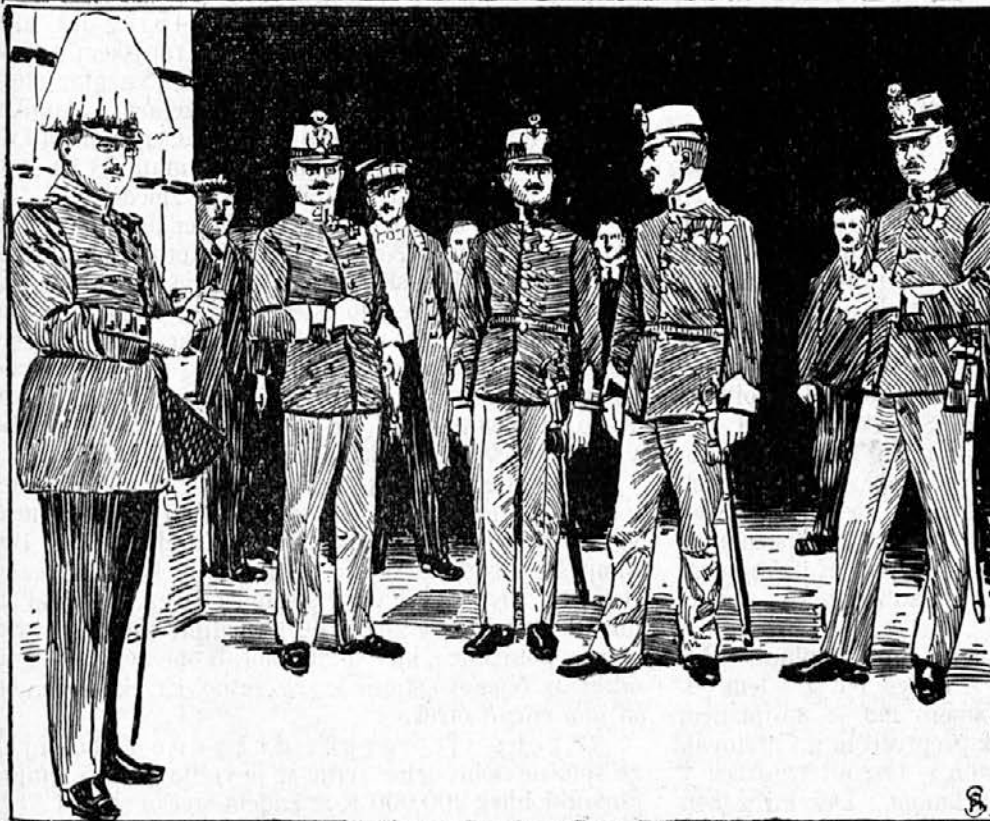
častniška deputacija. Najprvi so prišli avstrijski častniki 34. pehotnega polka, katerega predstojnik je nemški cesar. Kmalu nato je došel peterburški vlak s poslanstvom ruskega telesnostražnega grenadirskega polka kralj Friderik Viljem III., katerega načelnik

○ zgradbi panamskega prekopa.

Pogled na zgornjo Gatunsko zatvornico s stolpa svetilnika.

je tudi sedanji nemški cesar. Avstrijske in ruske tovariše so nemški častniki presrečno sprejeli in pozdravili. Častniki stanujejo kot cesarjevi gostje v hotelu Adlon, bodo tudi nemškemu cesarju izročili darove, katere so mu dotični polki povodom obletnice njegovega vladanja podarili. Naša slika kaže obe častniški deputaciji.

Zgoraj: Poslanstvo peterburškega telesnostražnega grenadirskega polka.

Spodaj: Častniki avstrijskega pehotnega polka cesar Viljem I.

Avstrijska in ruska častniška deputacija v Berlinu.

Tedenske novice.

(Avdiencia.) Cesar je sprejel dne 31. maja v posebni avdienci ekscelenco soprogo kranjskega deželnega predsednika gospo Karlo pl. Schwarz.

(Odlikovanje.) G. Josip Schauta, oskrbnik posestev grofa Auersperga v Zelimljah, je odlikovan z viteškim križcem Franc Jožefovega reda.

(Velikansko darilo.) Ministrski svet je sklenil dati radijski postaji dunajske Splošne bolnišnice v svrhu zdravljenja raka na razpolago en gram radija, ki je vreden pol milijona kron.

(Za občinske reveže) G. Fr. Galle, deželni poslanec, tovarnar in veleposestnik iz Bistre, je povodom avtomobilne nesreče 8. maja t. l., pri kateri je bila prizadeta njegova soproga, podaril občini Vič 100 K za občinske reveže.

(Opustitev nekaterih davkarij na Kranjskem.) V doglednem času se opuste naslednje tri davkarije na Kranjskem, in sicer v Trziču, v Kranjski gori in najbrž tudi v Ilir. Bistrici, torej tam, kjer ni političnih uradov. Ta opustitev se utemeljuje s tem, da je vsled nove odredbe, vsled katere stranke plačujejo svoje davke naravnost po poštnih položnicah, promet v posameznih davkarijah precej olajšan. Na Sp. Avstrijskem so neke, kjer ni političnih uradov, že opustili davkarije.

(Ponarejen denar kroži zopet po Štajerskem.) Posesnik Janez Resec iz Zabukovice pri Sevnici je izdal v trafiki ponarejen petkronski denar. Njegovo izpovedanje pri zaslišanju je bilo tako nasprotujoče, da iz tega sklepajo, da je ta denar vedoma izdal in da pripada neki družbi ponarejalcev.

(Smrtna nesreča ljubljanskega železničarja.) V po-

nedeljek popoldne je padel med premikanjem na postaji južne železnice na Opčinah z vagona 44letni sprevodnik Ivan Kavčič iz Ljubljane na tir; šlo je nekaj vagonov čezenj. Zlomilo mu je obe nogi in levo roko ter zmečkalo na več mestih telo. Prepeljali so ga umirajočega v tržaško bolnico, kjer je kmalu nato umrl. Ponesrečenec zapušča v Ljubljani vdovo in sedem otrok.

(**Toča**) je v sredo dne 28. maja napravila precej škode v Jurni vasi, občina Šmihel-Stopiče. Poškodovala je zlasti rž, katero so morali pokositi. Škoda je tudi na pšenici, krompirju in vinogradih in sploh na vseh sadežih. — Te dni je padala v okolici Kranja debela toča, ki je napravila na sadju precejšnjo škodo. V nekaterih občinah je padala debela kakor lešniki. Velik strah je povzročilo šviganje strele, ki je udarila v šolsko poslopje na Primskovem pri Kranju ravno med šolskim poukom.

(**Zrtev alkohola.**) Dne 30. m. m. so našli nedaleč od Javornika kakih 30 korakov v stran od državne ceste na nekem travniku moško truplo v osebi oženjenega težaka Mihaela Gorjanca z Javornika. Gorjanec je šel dne 18. m. m. od doma in od tega dne ni nobenega sledu o njem. Bil je strasten alkoholik in je našel svojo smrt najbrž z zastrupljenjem z alkoholom.

(**Nov osebni vlak med Jesenicami-Bledom in Bohinjem.**) Ravnateljstvo državne železnice v Trstu je vpeljalo s 1. junijem na progi Jesenic-Bled in Bohinj nov osebni vlak, ki odhaja iz Jesenic ob 9. uri 35 min. zvečer in dospe na Bled ob 9. uri 52 min. in v Bohinj ob 10. uri 19 min. zvečer. Turistom in izletnikom iz Ljubljane je torej dana prilika, da lahko z večernim vlakom, ki odhaja ob pol 7. uri zvečer, dospejo s tem novim vlakom v Bohinj ali Bled, ker imajo na Jesenicah zvezo. Ta novi osebni vlak se bode vračal iz Bohinja ob 10. uri 33 min., iz Bleda ob 11. uri 4 min., iz Dobrave ob 11. uri 15 min. ter dospel na Jesenice ob 11. uri 22 min. ponoči.

(**Polajenko se je pritožil zaradi kazni**) Polajenko se je zoper sodbo porotnega sodišča, v kateri mu je bila naložena šestletna težka ječa, pritožil, in sicer samo zaradi previsoke kazni. Pritožba gre na c. kr. višje deželno sodišče v Gradcu, ki ima presoditi, ali je kazen res previsoka ali ne. Krivdorek je s tem pravomočen in je vsled tega Polajenko kazen tudi že pravilno nastopil.

(**Požari.**) V minulem maju je bilo v okolici Leskovca pet požarov. V Venišah sta pogorela Rolih in Hočevnar, v Jelšah Mergole in Sevšek, na Gori nad Krškim vdova Mavsar in Stajnar, na Trški gori Puntar. Dne 31. maja pa je bil velik požar zopet v Jelšah. Pogorele so 10 gospodarjem vse hiše, gospodarska poslopja razun enega kozolca, enajstemu so zgoreli svinjaki. Začelo je goret pod Kosovanovim kozolcem. Na sumu so cigani, da so zažgali iz maščevanja do gospodarja.

(**V Ameriko**) jo je hotel v torek popihati delavec Franc Stegenšek, rodوم z Vinice, ter se s tem odtegniti vojaški dolžnosti. Namero mu je na južnem kolodvoru službujoči stražnik preprečil in ga aretoval.

(**Zapiranje trgovin.**) Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja svojim članom: Deželni zakon z dne 24. aprila 1913, kos VIII., ureja odpiranje in zapiranje trgovin sledeče: Pri vseh v mestnem ozemlju Ljubljane, dalje v krajih Spodnja Šiška, Zgornja Šiška, Udmat, Selo, Moste in Glince (Ljubljanska oko-

lica) obratovanih obrti, pri katerih se blago prodaja v opravičnih prostorih (prodajalnicah), odprtih za promet odjemalcev, morajo biti ti prostori s pisarnami in skladišči vred, ki spadajo k njim — z izjemami, navedenimi v §§ 2., 3. in 4. — zaprti v času od pol 8. ure zvečer do pol 7. ure zjutraj. Na delavnik pred nedeljo ali praznikom, potem dne 5. decembra in 23. decembra, ali, kačdar na ta dva dneva pade nedelja, tisti dan poprej smejo biti prodajalnice — ne krater dalje segajočega določila § 4. tega razglasa — odprte do 8. ure zvečer. Pri prodaji blaga pekarske in mesarske obrti, kakor tudi pri prodaji mleka je odprtje prodajalnice podvrženo samo zakonitemu določilu. Take prodajalnice se ne smejo odpreti pred 5. uro zjutraj. Pri trgovini z živili, to je s stvarmi za živež in užitek, smejo prostori, ki so omenjeni v § 1., biti odprti do pol 9. ure zvečer, tiste dni, ki so omenjeni v § 2., pa do 9. ure zvečer. V mešanih obratih, v katerih se poleg drugega blaga prodajajo tudi živila v skupnem obratnem prostoru, veljajo ugodnosti, navedene v §§ 3. in 4., samo za prodajanje živil. Naročnikom (kupcem), ki so tisti čas, ki je določen za zaprtje prodajalnice, v prodajalnici že navzočni, se sme še postreči. V vseh slučajih, v katerih je s tem ukazom nekaterim trgovinskim obratom priznan daljši nego 13urni prodajalni čas, se mora vsakemu pomoznemu delavcu po § 96. d obrtnega reda dovoliti 11 ur nepretrganega počitka. Med časom, ko morajo biti v § 1. omenjeni prostori zaprti, je po § 96. i obrtnega reda prepovedano hoditi z blagom okoli in po cestah ter ga ponujati naprodaj. Zgoraj navedena določila se uporabljajo tudi na blagovni promet konsumnih društev in drugih pridobitnih in gospodarskih zadrug. Prestopki teh predpisov se kaznujejo po kazenskih določilih obrtnega reda, oziroma po ministrskem ukazu z dne 30. septembra 1857., drž. zak. št. 198. Ta razglas se ne dotika na Kranjskem veljavnih predpisov o nedeljskem počitku. Ta razglas stopi v moč tisti dan, ko se razglasi v deželnem zakoniku.

(**Samomor.**) V Črešnjevku pri Cerkljah na Gorenjskem se je obesil na podu dne 28. maja 73 let stari ubožec Matija Drolc. Vzrok najbrže zmeda.

(**Velik požar.**) 23. maja zvečer je pogorelo veliko posestvo Jurja Nemca v okolici Kotmaravesi. Zgora je hiša, hlev, skedenj in sploh vsa gospodarska poslopja. Gašenje je bilo vsled vetra in vsled silne vročine, posebno še, ker so objekti na tesnem, zelo otežkočeno. Pri gašenju se je lahko opekla domača dekla. Zgorelo je tudi 6 glav goveje živine in 700 kg mesa. Kako je nastal ogenj, še ni znano, bržkotne pa bo vzrok neprevidnost. Škodo cenijo na 15.000 kron.

(**Smrten skok na električni tramvaj.**) Na Reki je skočil na električni tramvaj med vožnjo železniški uradnik, 26letni Karel Erzek iz Budimpešte. Pri skoku mu je spodletelo in Erzek je padel pod voz. Dve kolesi voza ste mu šli čez obe nogi in mu jih popolnoma zmečkali. Odpeljali so brezzavestnega v bolnišnico, kjer so mu morali obe nogi v stegnu odrezati. Njegovo stanje je zelo resno. Erzek je oženjen in ima enega otroka.

(**Zrebanje ogrske državne loterije**) za splošne dobrodelne svrhe se je vršilo dne 15. maja; glavni dobitnik 200.000 K je zadela srečka št. 291.819. Dalje so zadele srečke: št. 91.935 30.000 K, št. 5819 20.000 K, št. 60.135 10.000 K; po 5000 K odpade na srečke št. 68 in 955 in po 1000 K na srečke št. 58.728, 158.157, 269.000, 338.422 in št. 370.257.

Razne stvari po svetu.

(Ponesrečen roparski napad.) Uradnika pliberške Unije A. Millerja je napadel dne 24. maja, ko je nesel 1500 K za mezdo delavcem, v bližnjem gozdu neznan moški in zahteval od njega denar. Toda ropar ni bil popolnoma gotov, če je natelet na pravega, kajti običajno se je nosil denar vedno v malem zaboju, Miller pa je nesel denar slučajno v žepih. Ropar ga je vprašal, če ima denar, ta mu ga je utajil in rekel, da ima v žepih stare liste. Ropar mu je verjel in pobegnil.

(Grozoviti pobjina Kitajskem.) Po poročilih iz Šangaja je nastal v bližnji vasi Sumen med kupci pridelkov opija (makovine) in prodajajočimi kmeti prepir, vsled katerega je kmalu prišlo do spopadov. Nastopiti so morali vojaki, da se je napravil mir. Ustrelili so 150 kmetov. Drugi kmetje so se umaknili v neki tempelj, kjer so se proti napadalcem zagradili. Vojaki so zažgali nato tempelj, ki se je sesul in 350 kmetov usmrtil.

(Sufrageetke.) V razstavi psov je bil zastrupljen Peking-pes, ki je bil cenjen na 40.000 mark ter odlikovan. Lastnica psa je dobila od sufrageetk sledečo dopisnico: „Žal, da smo morale vašega dragega psa žrtvovati. Vsi lastniki dragocenih stvari naj bodo v strahu! Derby - zmagovalcu velja naš atentat.“ — Lepa, moderna cerkev sv. Katarine v Hatchamu, v južnovzhodnem delu Londona, je zgorela. Škoda cenijo na 10.000 funtov šterlingov. Splošno prevladuje mnenje, da so cerkev zažgale sufrageetke. Zupnik je izjavil, da je videl opoldne tri ženske v bližini cerkve. Klopi in stoli v cerkvi so bili baje politi z bencinom. — V privatnem kabinetu angleškega notranjega ministra so zadnje dni našli nabito bombo, kar so poizkusili zakriti. Bombo so položile sufrageetke. — Nadalje so sufrageetke zažgale neko vilo v okraju Barrow. Radi napadov sufrageetk je vsa angleška javnost prestrašena. Iz strahu pred sufrageetkami je policija ob binokostnih praznikih ukazala vse muzeje zapreti. — Sufrageetke so napadle v nekem kopališču višjega magistratnega uradnika Beuneta ter ga prisilile, da je šel na visoko skalnato obrežje, odkoder so ga potisnile na rob prepada ter ga hotele vreči v morje. Stari mož si je komaj in le z največjim naporom rešil življenje. Končno je pobegnil, toda sufrageetke ga še vedno zasledujejo. Beunet je bil preje kot sodnik zelo strog napram sufrageetkam.

(Starše imel zaprte.) V kraju Olahkees na Ogrskem so orožniki aretirali kmetovalca Franca Molnarja, ki je imel svoje starše šest let v kleti zaprte. Nečloveški sin je držal starše zaraditega pod ključem, ker niso hoteli posestva, ki obsega 80 oralov zemlje, prepisati na njegovo ime. Mati je popolnoma oslepela, oče pa je bil docela pokrit z golaznijo. Starca in starko so prepeljali v bolnico, sina pa spravili v zapor, kjer se bo za svoj zverinski čin pokoril. Tako početje je pač le na Ogrskem mogoče!

(Dragocena slika ukradena.) Pri požaru protestantske cerkve v Eperiesu je bila ukradena slavna Brockyjeva slika Jezusa, ki je vredna 200.000 kron. Policija meni, da je tat cerkev zažgal, da s tem prikrije svoj zločin.

(Velika tatvina.) Na glavnem kolodvoru v Frankfurtu je bila v nedeljo popoldne nekemu berlinskemu bankirju ukradena usnjata mapa, v kateri je imel za 200.000 mark menic. O tatu nimajo sledu.

(Aretiran zločinec.) Dne 10. maja je aretirani orožnik iz Podbrda v Zarakovcu pri Grahovem na Primorskem zelo nevarnega tička Jakoba Čelika iz Žabč na Cerkljanskem. Na vesti ima menda več reči. Orožnik se je zelo trudil, da ga je dobil v roke, ker so mu poti in steze znane po vsej okolici. Pred enim letom je bil že aretiran, roka pravice ga je takrat iskala dve leti. Dobil je le tri mesece, ker mu niso mogli več dokazati. Tedaj se je znal dolgo skrivati pred orožniki. Vsa okolica je trepetala pred tem nevarnim človekom. Nastale so o njem prave bajke. Sedaj bo menda dobil zaslužno kaznen, nato pa bo moral iti k vojakom.

(Rodbinska drama.) Iz Szatmarja poročajo: Gabrijela Hatori je iz obupa, ker so jo njeni sorodniki pripravili ob vse premoženje, zastupila najprej oba svoja sina v starosti od treh do petih let, nato pa še samo sebe. Prebivalstvo je hotelo sorodnike linčati, kar pa je orožništvo preprečilo.

(Velika tatvina na morju.) V četrtek dne 15. maja popoldne je priplul iz Bombaya v Trst preko Benetk Lloydov parnik „Gablonz“. Še predno je prišel do pristana, je zaplul njemu nasproti mal parnik, ki opravlja službo v pristanišču, in s parnika je šlo na „Gablonza“ skoro 60 policijskih agentov in stražnikov, ki so vneto preiskovali potnike, njih prtljago in posadko, nato pa zaprli osem kurjačev in pomorščakov, ki jih dolže velikanske tatvine. Zgodilo se je tole: V Bombayu se je ukrcał bogat perzijski trgovec, ki pa je tako skop, da si ni privoščil kabine, ampak je ostal s svojima velikima kovčegoma kar na krovu. Ko je plul „Gablonz“ proti Benetkam, je zapazil Perz, da mu je nekdo vlomil v en kovčeg ter ukradel iz njega za približno 30.000 K angleškega denarja ter biserov in draguljev za 5000 K. Javil je tatvino poveljniku in v Benetkah so preiskali vse potnike, ki so hoteli izstopiti, a brez uspeha. Ko je krenila ladja v Trst, je bila tukajšnja policija že davno obveščena in je pripravila parniku redki sprejem, ki so si ga ljudje po svoje tolmačili. Aretiranci so Istrijani, med njimi pa tudi Goričan iz Dornberga.

(Ročna granata eksplodirala.) Iz Budimpešte poročajo, da se je te dni zgodila na vežbališču pionirjev težka nesreča. Med vajo je eksplodirala v roki pionirja Antona Tobaka ročna granata. Nesrečni vojak je bil popolnoma na kosce raztrgan. Razven tega so bili pionirji Jožef Kovacs, Peter Altheimer, Janez Šanko, Štefan Rado, Anton Roter in Janez Kövesdy težko poškodovani. Vajo so takoj prekinili in ranjene vojake so prepeljali v garnizijsko bolnišnico.

(Conan Doyle in njegov pes pred sodiščem.) Svetovnoznani pisatelj Sherlock Holmesovih detektivskih romanov, Artur Conan Doyle, je stal te dni pred sodiščem v Tunbridge Welsu radi svojega ovčarskega psa, ki je baje nekemu posestniku raztrgal več ovac. Tožitelj Artur Hale je trdil pri razpravi, da je koj potem, ko mu je bila raztrgana druga ovca, obiskal gospoda Doyleja in pri tem natančno spoznal njegovega psa kot morilca ovac. Sir Artur Conan Doyle mu pa odvrne: „Ali vam nisem rekel, da mojega psa, ako se še kdaj prikaže k vašim čredam, ustrelite v rep, da bom tako imel dokaz, da je res moj pes zločinec?“ „Da.“ „Moj pes je pet in pol leta star; ali vam kot izkušenemu farmerju ni znano, da pes v tej starosti navadno ne napada ovac?“ „Da, toda če to le stori, potem pa pošteno mesari.“ „Ali vam je znano, da ima moj pes nešteto sinov in

hčera, ki se potepajo po vasi in niso moji?“ „Da.“ „Ali vam je znano, da se tik mojega posestva nahaja farma, na kateri je več kot 200 ovac?“ „Da.“ „Kako in zakaj bi naj tedaj moj pes, ako bi ga veselilo napačiti ovce, tekal celo miljo daleč ravno k vam, ko bi si to veselje lahko privoščil doma?“ „Ne vem.“ Nato je bil kot priča zaslišan kmečki deček, ki je izpovedal, da je psa spoznal po beli lisi na nosu. Conan Doyle je tudi to pričó z navskrižnimi vprašanji pritiral do priznanja, da ni popolnoma gotov, če ni bil morda kak drug pes z belo liso. Končno je Conan Doyle imel sijajen govor, v katerem je branil sebe in svojega psa. Predložil je živinozdravniško izpričevalo, da ima njegov pes ranjeno čeljust in bi torej nikakor ne mogel raztrgati ovce, če bi jo tudi hotel. „Ta pes,“ je rekel Conan Doyle, „je sam krotak kakor ovca. To ni kak zločinski pes, marveč plemenita žival odličnih prednikov, lep, dragocen hišni prijatelj in tovariš pri igranjih svojih otrok.“ Sodnik je bil ganjen; oprostil je Conan Doyleja.

(Nesreča v rudniku.) V nekem rudniku blizu Belle Valley v državi Ohio v Ameriki je bilo vsled dveh eksplozij ubitih šestnajst rudarjev.

Kmetijstvo in gospodarstvo.

(Oddaja zelenih trtnih cepičev.) Iz državnih trtnih nasadov na Kranjskem se bodo oddajali brezplačno zeleni cepiči priporočljivih trtnih vrst, in sicer: dne 9. junija t. l. na Slapu pri Vipavi, dne 11. junija v Kostanjevici in v Črnomlju ter dne 12. junija v Novem mestu. Kdor želi dobiti cepiče, se mora zglasiti pri dotičnem delovodju državne trtnice ali pa naravnost pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Novem mestu. Na dan oddaje ob 8. uri zjutraj pride naj vsak po naročene cepiče. Obenem se bo isti dan v državnih trtnicah razkazovalo cepljenje, podbiranje trt in tako dalje.

(Živinorejska zveza za kamniški politični okraj na Homcu.) pošta Radomlje, naznanja živinorejcem v kamniškem okraju, da priglase svojo živino, ki jo hočejo dati v planinsko pašo, vsaj do 15. junija. Na poznejše priglase se bo težko oziralo. Pašnine se plača za živino do dveh let po 8 kron, za starejšo živino pa po 11 kron. Polovico vplača vsakdo pri zglasitvi, drugo polovico pa, ko se žene v pašo. Za živinsko sol poskrbi vsak sam. Kdor hoče svojo živino na planini zavarovati proti streli, mora to ob zglasitvi povedati, da se pravčasno uredi. Vsak naj živino preje doma pase, da se pripravi za planinsko pašo. Opomnimo, da živine iz hleva naravnost na planino ne dajati! Na planino se bo gnalo 24. junija. Vsak naj skrbi, da žene po pravi poti.

(Prodaja borovega, jelovega in bukovovega lesa.) Deželna vlada v Sarajevu proda iz gozdnih okolišev a) Črna gora, oddelek Konjic, b) Slatinica—Račica, okraj Konjic, c) Grušča—Rakitnica, okraj Konjic, približno 208.000 m³ borovega in smrekovega lesa ter približno 62.000 m³ bukovovega lesa. Sprejmejo se le pismene, na celo razpisano množino se glaseče ponudbe, ki jih je poslati najkasneje do 9. julija 1913, 11. ure dopoldne deželni vladi v Sarajevu. Razglas z natančnejšimi podatki je v pi-

sarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

(Prodaja stoječih hrastovih debel.) Deželna vlada v Sarajevu proda iz raznih gozdnih oddelkov okrajev Gračanica, Maglaj in Gradačac približno 18.390 stoječih hrastovih debel = 17.030 m³. Sprejemajo se le pismene ponudbe, ki jih je vložiti najkasneje do 9. julija 1913, 11. ure dopoldne pri deželni vladi v Sarajevu. Razglas z natančnejšimi pojasnili je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

(Veliki živinski in kramarski sejem v Kozjem na Sp. Štajerskem) se vrši dne 13. junija 1913. Sejmarji se opozarjajo na novo mostno tehtnico, katera bo ta dan brezplačno na razpolago. Vstop v sejmišče za živino je vstopnine prost. Ker je pričakovati ogromno število lepe živine, se kupci vljudno vabijo.

(Vinogradniški tečaji na Dolenjskem.) Tekom meseca junija priredi c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, B. Skalicky, sledeče tečaje za vinogradnike: 1.) V sredo, dne 4. ob 8. uri zjutraj v Jankovcih, obč. Šmihel-Stopiče; 2.) v četrtek, dne 5. ob 8. uri zjutraj pri Št. Petru, obč. Mirna; 3.) isti dan ob 3. uri popoldne v Malkovcu, obč. Tržišče; 4.) v petek, dne 6. ob 8. uri zjutraj v Telčah, obč. Škocijan; 5.) isti dan ob 3. popoldne v Vinjem vrhu, obč. Bela cerkev; 6.) v ponedeljek, dne 9. ob 5. uri popoldne na Suhorju pri Metliki; 7.) v torek, dne 10. ob 8. uri zjutraj na Radovici; 8.) isti dan ob 2. uri popoldne v Repici, obč. Drašiče; 9.) v sredo, dne 11. ob 9. uri zjutraj v državni trtnici v Črnomlju, kjer se obenem razdele zeleni cepiči; 10.) isti dan ob 3. uri popoldne v Stražnem vrhu, obč. Dobljice; 11.) v četrtek, dne 12. ob 8. uri zjutraj na Tanči gori; 12.) isti dan ob 4. popoldne v Starem trgu; 13.) v petek, dne 13. ob 8. uri zjutraj v Radencah; 14.) isti dan popoldne ob 2. uri v Dolu; 15.) v soboto, dne 14. ob 8. uri zjutraj v Čeppljah; 16.) v torek, dne 17. na Bučki ob 9. uri zjutraj; 17.) isti dan popoldne ob 3. uri na Raki; 18.) v sredo, dne 18. ob 8. uri zjutraj na Studencu; 19.) isti dan ob 3. uri popoldne v Boštanju; 20.) v četrtek, dne 19. ob 8. uri zjutraj v Radečah; 21.) isti dan ob 3. uri popoldne na Polšniku pri Litiji; 22.) v petek, dne 20. ob 8. uri zjutraj v Šmartnem; 25.) isti dan popoldne ob 3. uri v Temenici. — Ti tečaji se vršijo na prostem, v vinogradih in le ob ugodnem vremenu. Kraj sestanka se razglasi potom oklica. Poučevalo se bode v zelenem cepljenju trt, poletnem delu v vinogradih, zatiranju trtnih škodljivcev itd.

(Izvrstnosredstvo za pokončavanje živinskih uši.) Vlij v steklenico enaka dela petroleja in lanenega olja in pretresaj steklenico toliko časa, da se tekočini prav dobro zmešata. Nato namoči v to zmes volneno cunjó in namaži z njo krepko tista mesta, ki so se jih lotile uši. Uši poginejo sicer takoj, vendar pa, da boš brez skrbi, namaži dotična mesta po nekaj dneh še enkrat. Namazana mesta — navadno se nahajajo uši na vihru, vratu in zadnjih ličnicah — umij nato še z mlačno vodo in milom ali pa jih odrgni, kar je še bolje. Čistega petroleja ne rabi, ker po njem izpada dlaka in nastanejo nova boleča in skeleča mesta. S primešanjem lanenega olja preprečiš poznejše učinke. Omenjeno sredstvo ni le zelo učinkovito in ceno, marveč tudi popolnoma neškodljivo.